

Nr 57

Bevillningsutskottets betänkande med anledning av riksdagens år 1967 församlade revisorers berättelse angående granskning av statsverket m. m., såvitt berättelsen hänvisats till bevillningsutskottet.

Berättelsen har, såvitt avser §§ 12 och 15—17 hänvisats till bevillningsutskottet.

§ 17 i berättelsen har utskottet behandlat i betänkande 1968: 45. Behandlingen av §§ 12 samt 15 och 16 har riksdagen enligt utskottets hemställan i memorial nr 1968: 35 beslutat uppskjuta till innevarande års höstsession.

Förklaringar har avgivits av poststyrelsen och riksrevisionsverket över § 12 i berättelsen samt av exekutionsväsendets organisationsnämnd och riksrevisionsverket över § 16. Vad revisorerna anfört under § 15 har inte utsänts på remiss.

1:o **Postverkets taxa för expressutdelning** (Kommunikationsdepartementet § 12)

Utskottet. Revisorerna har uppskattat att postverkets självkostnader per expressförsändelse år 1967 utgjorde 2 kr. 77 öre eller ungefär dubbelt så mycket som tilläggsportot för expressbefordran ger i intäkter. I anslutning härtill har revisorerna uttalat att frågan om avgiften för expressutdelning bör bli föremål för prövning i samband med den allmänna översyn av expressutdelningens funktion som är planerad att äga rum inom postverket. I avvaktan på slutresultatet av en sådan översyn bör enligt revisorernas uppfattning en provisorisk höjning av expressavgiften övervägas.

Riksrevisionsverket har i sitt remissvar intet att erinra mot en provisorisk avgiftshöjning. *Poststyrelsen* å sin sida har upplyst att en ny kostnadsundersökning av transportfunktionen, dit expressutdelningen räknas, är planerad till hösten, att en ny undersökning av antalet expressförsändelser pågår, att en grundlig organisatorisk översyn av expressrörelsen planeras och att frågan om en provisorisk höjning av expressavgiften övervägs inom styrelsen.

Enligt vad utskottet erfarit har poststyrelsen numera beslutat en sådan höjning. Denna kommer att träda i kraft inom kort.

Vid angivna förhållanden anser utskottet sig kunna begränsa sig till att vad i ärendet förekommit för riksdagen
anmäla.

2:o) **Vissa iakttagelser angående skatteuppbörden** (Finansdepartementet § 15)

Utskottet. Revisorerna har redogjort för *dels* den ordinarie uppbörden av preliminär A- och B-skatt under uppbördsåret 1966/67 samt kvarstående skatt enligt 1966 års taxering, *dels* resultatet av restindrivningen t. o. m. utgången av år 1966 av preliminär B-skatt för uppbördsåren 1960/61—1965/66 samt kvarstående skatt enligt 1959—1964 års taxeringar, *dels ock* resultatet av indrivningen beträffande å ena sidan alla slag av medel som under år 1966 redovisats till länsstyrelserna i utmätningmännens månadsräkningar samt å andra sidan vissa särskilda slag av månadsräkningsmedel som redovisats under samma år.

Av redogörelsen framgår bl. a. att under uppbördsterminerna uppbördsåret 1966/67 A-skatt influtit med 19 180 milj. kr. och B-skatt med 4 499 milj. kr., innebärande — jämfört med närmast föregående uppbördsår — en ökning av A-skatten med 2 087 milj. kr. och av B-skatten med 336 milj. kr. Resultatet av den ordinarie uppbörden av preliminär B-skatt för uppbördsåret 1966/67 innebär en försämring i förhållande till närmast föregående uppbördsår med 0,59 procent. I fråga om resultatet av den ordinarie uppbörden av den kvarstående skatten enligt 1966 års taxering anges att inflytandeprocenten uppgick till 82,76 procent, medan motsvarande tal enligt närmast föregående års taxering var 83,21.

Den kvarstående skatten enligt 1967 års taxering beräknas uppgå till omkring 2 259 milj. kr. och den överskjutande preliminära skatten till omkring 1 934 milj. kr. Jämfört med de uppgifter som vid motsvarande tidpunkt förra året förelåg i fråga om 1966 års taxering har den kvarstående skatten minskat med ca 115 milj. kr., medan däremot överskottsskatten ökat med 450 milj. kr. Den kvarstående skatten uppgår till 9 procent av den slutliga skatten, vilket innebär att den kvarstående skattens andel i den slutliga skatten minskat med 1 procent jämfört med närmast föregående års taxering.

Under hänvisning till den förhållandevis korta tid som förflutit sedan exekutionsväsendet omorganiserades har revisorerna ansett sig inte böra närmare kommentera skatteuppbördsresultatet. Dock har revisorerna — med hänsyn till den fortgående ökningen av restförda skatter m. m. — företagit en närmare undersökning av den omfattning i vilken konkurser anhängiggjorts inom ett antal kronofogdedistrikt jämte vissa därmed sammanhängande förhållanden. Därvid gjorda iakttagelser redovisas under § 16 i berättelsen (jämför 3:o nedan).

Vad i ärendet förekommit har utskottet velat för riksdagen anmäla.

3:o) **Konkursframställningar m. m. inom vissa kronofogdedistrikt** (Finansdepartementet § 16)

Utskottet. Revisorerna framhåller att det hos kronofogdemyndigheterna för indrivning beordrade beloppet i fråga om skatter och övriga allmänna avgifter den 1 januari 1965 uppgick till drygt 565 milj. kr. Den 31 december 1966 utgjorde det utestående beloppet 940 milj. kr., vilket innebär att balansen av oredovisade restantier hade ökat med 375 milj. kr. — Av den särskilt uppdebiterade A-skatten utestod den 1 januari 1965 närmare 52 milj. kr. oredovisade, medan motsvarande belopp den 31 december 1966 uppgick till 88 milj. kr. Under den angivna tvåårsperioden steg balansen av oredovisad preliminär allmän varuskatt från ca 55 till 108 milj. kr. och balansen av oredovisade arbetsgivaravgifter från drygt 38 till ca 88 milj. kr.

Med hänsyn till den sålunda inträdda stegringen i balansen av debiterade men icke influtna riksstatsmedel har revisorerna funnit det vara av intresse att för budgetåren 1965/66 och 1966/67 från ett antal kronofogdemyndigheter inhämta vissa uppgifter avseende dels den omfattning i vilken konkursförfarande tillgripits för utfående av restförda skatter och allmänna avgifter i övrigt, dels de resultat som uppnåtts vid de inom vederbörande kronofogdedistrikt totalt avslutade konkurserna.

Undersökningen utvisar att mellan de nämnda budgetåren antalet av kronofogdemyndigheterna i de berörda distrikten ingivna konkursansökningar steg från 730 till 1 200 och antalet fullföljda ansökningar från 492 till 758. För de faktiskt avslutade konkurserna kan en liknande utveckling konstateras. Tillgångskonkurserna ökade sålunda från 157 till 231 och fattigkonkurserna från 335 till 527. För samtliga undersökta kronofogdedistrikt utom Stockholms steg det vid konkurserna bevakade beloppet. Utdelningen vid de totalt avslutade konkurserna sjönk däremot både i absoluta och relativa tal.

Revisorerna konstaterar att — enligt vad undersökningen utvisar — antalet konkursfall som föregåtts av med förmånsrätt förenade utmätningar är synnerligen litet. Under budgetåret 1965/66 har sålunda i fråga om avslutade konkurser bevakning med yrkande om bättre förmånsrätt än enligt 17 kap. 12 § handelsbalken gjorts i 67 fall. Motsvarande siffra var för budgetåret 1966/67 83.

Eftersom utsikterna till utdelning är större, ju bättre förmånsrätt som åtnjutits för ett i konkurs bevakat belopp, bör enligt revisorernas mening utmätning regelmässigt verkställas om förutsättningar för en sådan åtgärd föreligger.

Revisorerna har — med hänsyn till den kraftiga ökningen av i första hand särskilt uppdebiterad A-skatt, allmän varuskatt och arbetsgivaravgifter — ifrågasatt om inte i vissa distrikt generalexekution bör tillgripas i ökad omfattning för att nedbringa uppkomna balanser. De myndigheter som har att utöva tillsyn över restindrivningens förlopp bör enligt revisorernas mening ägna särskild uppmärksamhet åt att effektiva indrivningsåtgärder kommer till användning i fråga om berörda skatter och avgifter.

Exekutionsväsendets organisationsnämnd har i sin förklaring framhållit att den kraftiga höjningen av oredovisade belopp delvis beror på ökningen av de medel som beordrats till indrivning men att den också sammanhänger med den pågående strukturrationaliseringen inom näringslivet med därav följande likviditetssvårigheter och restföring av skatter och avgifter. Organisationsnämnden erinrar om att centralmyndigheten för administration och förvaltning av exekutionsväsendet (EON) lämnat kronofogdemyndigheterna vissa rekommendationer rörande handläggningen av allmänna mål. Enligt dessa rekommendationer bör utmättningsförrättningar komma till stånd i större omfattning och med större snabbhet än hittills. Avbetalningsplaner och andra anstånd på längre tid än ca en månad bör anlitas endast i begränsad omfattning och i regel inte komma till stånd utan att statsverkets fordran säkerställts genom utmätning. För att skattskyldig skall komma i åtnjutande av det betalningsanstånd som upprättandet av en avbetalningsplan innebär måste ett absolut krav vara att den uppgjorda avbetalningsplanen följs till alla delar. Om den skattskyldige inte fullföljer sina åligganden måste effektivare indrivningsåtgärder omedelbart vidtas och anledning kan då föreligga att låta försätta den skattskyldige i konkurs. Särskilt vid indrivning hos företag — de gäldenärer som vanligtvis har större skuld till statsverket — har konkursanmaning visat sig vara ett effektivt medel att framtvinga betalning.

Riksrevisionsverket anser — i likhet med revisorerna — det mindre tillfredsställande att konkursfall i så liten utsträckning föregåtts av utmätningar som varit förenade med förmånsrätt. Gång efter annan har verket därför såväl i cirkulär och berättelser över företagna inventeringar som vid direkta kontakter med representanter för kronofogdemyndigheterna framhållit betydelsen av att utmätningar verkställs snarast möjligt efter det att krav om betalning av restförd skatt inte gett önskat resultat. Riksrevisionsverket uppger också att inom verket nyligen påbörjats undersökningar om tidsåtgången vid fastställelse av preliminär A-skatt och preliminär allmän varuskatt. Dessa syftar till en minskning av handläggningstiden hos den lokala skattemyndigheten och länsstyrelsen.

Av de förklaringar vilka avgivits över förevarande avsnitt i riksdagsrevisorernas berättelse framgår att man inom exekutionsväsendet har uppmärksamheten riktad på de av revisorerna påtalade förhållandena och att man på olika sätt söker åstadkomma effektivitet och snabbhet i uppbördsförandet.

Utskottet kan därför begränsa sig till att vad i ärendet förekommit för riksdagen

anmäla.

Stockholm den 18 oktober 1968

På bevillningsutskottets vägnar:

JOHN ERICSSON

Närvarande:

från f ö r s t a kammaren: herrar John Ericsson (s), Einar Eriksson (s), fröken Ranmark (s), herrar Yngve Nilsson* (h), Stefanson (fp), Wärnberg (s), Tage Johansson* (s), Enarsson (h), Tistad (fp) och Fälldin (cp); samt

från a n d r a kammaren: herrar Magnusson i Borås (h), Vigelsbo (cp), Andersson i Essvik (s), fru Nettelbrandt (fp), herrar Eriksson i Bäckmora* (cp), Kristenson* (s), Carlsson i Västerås (s), Carlstein (s), Josefsson i Halmstad* (s) och Andersson i Örebro (fp).

* Icke närvarit vid justering av betänkandet.